

I UVOD

S obzirom da je tema ovoga rada "Stečaj u pravu Bosne i Hercegovine", u ovome radu ću analizirati važeća zakonska rješenja koja se u oblasti stečajnog prava, primjenjuju na teritoriju naše zemlje. Pri tome treba imati u vidu da se na teritoriju Bosne i Hercegovine trenutno primjenjuju tri zakona iz oblasti stečajnog prava. Dva entitetska, koja su usaglašena u najvećoj mogućoj mjeri, i jedan koji u sebi još uvijek sadržava odredbe zakonskih rješenja koja su se na teritoriju Bosne i Hercegovine primjenjivala prije reforme stečajnog prava, a primjeni je u Brčko Distriktu. U nastavku rada, prilikom pozivanja na određene članove ili stavove istih, koristiti ću se skraćenicama. Za entitetske zakone o stečajnom postupku, u daljnjem dijelu teksta, fusnotama i u cjelokupnom radu, koristiti ću skraćenicu ZSP, a za Zakon kojim je regulisana materija stečajnog prava u Distriktu Brčko, koristiti ću skraćenicu ZSPPL.

Kao osnovne zakone, na kojima ću bazirati cjelokupan rad, koristiti ću zakone o stečajnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, istovremeno, u fusnotama, ističući dijelove u kojima ti zakoni razlikuju. Zbog toga u nastavku teksta, gdje god se navode određene odredbe ZSP, ukoliko to nije naglašeno, smatra se da se iste odredbe odnose na oba entitetska zakona.

I 1. Pojam stečaja

Postoji niz definicija stečaja, ali sam se ja odlučio za sljedeću definiciju koja stečaj određuje kao stanje proglašeno od strane suda u kome se, s jedne strane nalazi dužnik koji je obustavio plaćanja ili mu je imovina nedovoljna da se iz nje namire potraživanja svih poverilaca, a sa druge strane poverioci čija su potraživanja ugrožena obustavom plaćanja ili prezaduženošću njihovog zajedničkog dužnika¹. Iako ova definicija ima svojih manjkavosti jer predstavlja definiciju trgovinskog stečaja ipak ona na najbolji način definiira osnovni cilj stečaja, a to je namirenje poverilaca iz imovine prezaduzenog dužnika ili dužnika koji je obustavio plaćanje i ostvarivanje njihovih imovinskih zahtjeva².

Dakle, može se reći da je stečaj stanje jednog subjekta prouzrokovano njegovom nesposobnošću plaćanja.

I 2. Stečajni postupak i njegove karakteristike

Stečajni postupak označava put koji se mora preći do kraja kada se gasi jedan subjekt – stečajni dužnik, odnosno koji će se u jednom momentu prekinuti, kada dolazi do obustavljanja stečajnog postupka i nastavka rada dužnika³. To je, zakonom regulisan, postupak u kojem se odlučuje na koji način i u kojoj mjeri će se poverioci platežno nesposobnog subjekta namiriti i da li će jedan privredni subjekt, kao posljedica platežne nesposobnosti, prestati sa radom ili ne. Primarni cilj stečajnog postupka jeste namirenje poverilaca. Sekundarni cilj stečajnog postupka predstavlja eliminacija stečajnog dužnika, kao platežno nesposobnog privrednog subjekta, iz privrednog života jedne zemlje, jer poslovni subjekt koji nije u stanju da izvršava svoje obaveze ne može niti učestvovati u privrednom životu, bilo koje zemlje. U našem zakonodavstvu, a i u većini zakonodavstava zemalja u okruženju i svijetu, pored zadovoljenja osnovna dva cilja

¹ Gospavić O., 1936.g., *Stečajno pravo Kraljevine Jugoslavije*, Beograd, str. 10.

² Čolović V., 2010.g., *Stečajno pravo*, Banja Luka, Panevropski Univerzitet «APEIRON», str. 9.

³ Čolović V., 2010.g., *Stečajno pravo*, Banja Luka, Panevropski Univerzitet «APEIRON», str. 10.

stečajnog postupka predviđena je i mogućnost reorganizacije stečajnog dužnika. Institut reorganizacije je novina u našem stečajnom zakonodavstvu i predstavlja mogućnost da dužnik, pod određenim pravilima i na unaprijed isplaniran i od strane povjerilaca prihvaćen način, ipak nastavi sa radom i istovremenim izvršavanjem svojih obaveza prema povjeriocima.

I 3. Insolventnost – nesposobnost za plaćanje

Ako pokušamo na najjednostavniji način definirati insolventnost⁴ (engleski-insolvency, njemački-insolvenz, francuski-insolvabilité) možemo reći da je to dokazana nesposobnost za plaćanje, odnosno situacija u kojoj preduzeće ili druga pravna, odnosno fizička osoba nije u mogućnosti podmiriti dospjele obaveze plaćanja u rokovima njihova dospijanja.⁵ U literaturi, a i u pojedinim zakonskim rješenjima na području Bosne i Hercegovine, nemogućnost plaćanja je izjednačena sa insolventnošću. Međutim, insolventnost poslovnog subjekta, koji u određenom trenutku postaje dužnik, ne mora da znači i njegovu nesposobnost za plaćanje⁶. Jer, da bi nesposobnost za plaćanje bila razlog za pokretanje stečajnog postupka, ona mora biti dokazana, odnosno trajati duži vremenski period. Može se reći da je insolventnost dokazana dužnikova nesposobnost za plaćanje njegovih dospjelih imovinskih odnosno novčanih, obaveza⁷. Dakle, ako želimo napraviti razliku između pojma nesposobnosti za plaćanje i pojma insolventnosti možemo reći da se ta dva stanja, slična u svojim manifestacijama, s tim da je karakter insolventnosti, njena dokazana dugotrajnost.

I 4. Razlozi za pokretanje stečajnog postupka

Prema domaćim zakonima iz oblasti stečajnog prava, osnovni razlog za pokretanje stečajnog postupka jeste dokazana platežna nesposobnost dužnika, tj. njegova nemogućnost da izvršava svoje dospjele obaveze u određenom vremenskom periodu. Da bi se protiv dužnika, mogao pokrenuti stečajni postupak treba da se ispuni uslov da dužnik trideset⁸, odnosno šezdeset⁹, dana neprekidno ne izmiruje svoje dospjele obaveze. Isto tako, određeno je da se stečajni postupak može otvoriti i zbog prijeteće platežne nesposobnosti, koja postoji ako stečajni dužnik, prema predviđanjima, u vremenu dospelosti neće biti u stanju da ispuni postojeće obaveze plaćanja. Smatram da bi nesposobnost za plaćanje i prijeteću platežnu nesposobnost trebalo definisati kao jedina dva razloga za pokretanje stečajnog postupka¹⁰.

Naravno, sama nesposobnost za plaćanje bi trebala da traje određeni period vremena, onako kako je to već regulisano u zakonima koji obrađuju materiju stečajnog postupka u Bosni i Hercegovini.

⁴ <http://www.wmd.hr/rjecnik-pojmovi>

⁵ <http://www.poslovniforum.hr>

⁶ Čolović V., 2010.g., *Stečajno pravo*, Banja Luka, Panevropski Univerzitet «APEIRON», str. 20.

⁷ Čolović V., 2010.g., *Stečajno pravo*, Banja Luka, Panevropski Univerzitet «APEIRON», str. 20.

⁸ Član 6., stav 3. Zakona o stečajnom postupku FBiH ("Sl. novine.FBiH", br:29/03. i 39/04),

⁹ Član 6.,stav 3 Zakona o stečajnom postupku RS,prečišćeni tekst,("Sl.glasnik RS", br:67/02, 77/02, 38/03, 96/03, 68/07,12/10, 16/10. i 26/10),i član 3., stav 2., Zakona o stečaju,prinudnom poravnanju i likvidaciji u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, ("Sl.glasnik BD", broj:1/02.),.

¹⁰ Čolović V., 2010.g., *Stečajno pravo*, Banja Luka, Panevropski Univerzitet «APEIRON», str. 21.